

Stefan Löfven: Sommartal 2016

Talare

Stefan Löfven
Statsminister

Datum

21 augusti 2016

Plats

Stockholm

1 Partivänner, stockholmare,
Idag vill jag framför allt tala om skolan. Men först vill jag säga några ord om den
oro som präglat sommaren. Jag tror ni alla har känt det. Det har märkts i
samtalen med grannar, vänner och familjen med frågor som: Vad är det som
5 händer? Vart är världen på väg?

Här i Sverige: sexuella övergrepp på festivaler och bilbränder i bostadsområden.
Och utomlands: förfärliga terrorattacker i Orlando, Nice, München och Kabul,
försöket till statskupp i Turkiet och händelserna därefter – och i natt ännu ett
10 fruktansvärt bombattentat. Vi har upplevt ett obehagligt tonläge i debatten
både inför folkomröstningen i Storbritannien och i valkampanjen i USA.

Samtidigt ser vi hur en ekonomisk otrygghet allt oftare kanaliseras till
polarisering och populism. Frustrationen över arbetslöshet och svag social
15 trygghet riktas mot folkgrupper, frihandel och internationella samarbeten.

I detta läge är det vårt ansvar att stå upp för demokrati och solidaritet. Att söka
förenklade lösningar är inte vägen framåt. Trygghet kan inte skapas genom
populistiska utfall som sår ännu större split mellan människor.

20 Trygghet skapas inte genom isolering, misstro och hat. Aldrig. Trygghet växer
när vi med gemensamma krafter bygger samhället bättre för alla. Trygghet
skapar vi tillsammans.

25 ***

Så lyder mitt svar. Vi ska möta oron med mer samarbete. Nationellt, inom EU,
internationellt.

30 Vi ska hitta lösningarna på de utmaningar som EU står inför. Lösningar som är
bra, som fungerar - inte bara för marknaden, utan framför allt för oss

människor, i människors vardag.

35 På fredag träffar jag Angela Merkel tillsammans med kollegorna Mark Rutte,
Lars Lökke Rasmussen och Juha Sipilä. Då kommer jag återigen att påpeka hur
viktigt det är att alla medlemsländer tar sin del av ansvaret för
flyktingsituationen.

40 Regeringen har gjort vad som krävs för att Sverige ska klara påfrestningarna. Vi
ska nu klara utmaningen när nya invånare ska ha jobb och en plats i skolan.
Men miljoner människor är fortfarande på flykt undan krig och förföljelse i
världen. Många söker sig till EU, och EU måste klara av att samordna sig kring
regelverk som fungerar i en värld där migrationen är stor.

45 På dagordningen för mötet med Merkel i Berlin står också den
framtdiskussion som nu ska inledas i EU. Vi driver från svensk sida på arbetet
för ett socialt Europa, med fler jobb och bättre arbetsvillkor. Kollektivavtal ska
gälla, och lika lön för lika arbete, oavsett varifrån du kommer. Efter
regeringsskiftet har vi tagit ledartröjan för dessa i frågor i Europa. Vi ska bygga
50 ett EU för folket, av folket och med folket.

I september bjuder USA:s president Barack Obama in till ett toppmöte om den
55 globala flyktingkrisen. Sverige har bjudits in som medarrangör. Av det skälet att
vi tagit ett så stort ansvar både som mottagarland av asylsökande, men också
genom vårt stöd till FN:s arbete för flyktingar i världen.

Jag kom hem från Jordanien för bara några dagar sedan. Jag besökte
60 flyktinglägret Za'atari. Där bor närmare 80 000 syriska flyktingar. Män,
kvinnor, många barn med upplevelser bakom sig som inga barn borde ha.
Za'atari är bara ett läger bland många. Så ser det ut i världen. De allra flesta
flyktingar kommer aldrig till Europa eller Sverige. De går över gränsen till första
säkra land.

65 Därför har Sverige under lång tid varit en av de största givarna till FN:s
flyktingkommisariat. Nu utvecklar vi vårt stöd så att människor på flykt
förutom mat och tak över huvudet får större möjligheter att jobba och gå i
skolan. Det gör tillvaron på flykt och möjligheterna att återvända och bygga

upp sitt land när freden kommer lite bättre.

75 Vi fortsätter ta stort ansvar i världen – därför att detta är vår värld, också vi är beroende av att världen blir en bättre plats. Och för att solidaritet är en värdering som inte känner av några landsgränser.

Fler länder måste göra mer – i EU, men också globalt.

Fler länder måste ta emot de människor som flyr.

Fler länder måste bidra med hjälp i närområdet.

80

Inget land klarar den här utmaningen på egen hand. Bara tillsammans kan vi klara det.

85

Nästa år kliver Sverige in i FN:s säkerhetsråd. Nu kan vi också på det sättet arbeta aktivt för fred och säkerhet i världen.

90 Vi tar med oss vår övertygelse om att säkerheten måste vara gemensam. Att krig måste stoppas, men ännu hellre förebyggas och aldrig bryta ut. Att säkerhetsrådet måste bli mer öppet och demokratiskt.

Vi har valt väg. Vi väljer internationellt samarbete framför isolering.

Vi väljer humanism framför hat. Vi väljer sammanhållning framför splittring.

Trygghet skapar vi tillsammans.

95

100 Den hållningen måste vi också våga ha inför terrorismen. Rädslan får inte segra. Slutenhet får inte bli svaret. Istället intensifierar vi kampen. Tillsammans med ett sextiotial länder deltar vi i koalitionen mot Daesh som nu pressas tillbaka i Syrien och Irak.

105 Vi bekämpar terrorkrigsresor, missbruk av pass, illegala vapen och finansiering av terrorism med kraftfullare lagstiftning, strängare straff och utökat underrättelsearbete.

Kampen mot terrorismen måste även här hemma föras tillsammans. Det är en kamp mot den segregation och hopplöshet som klyver samhället och tar kål på

110 framtidstron – och det är en kamp till försvar för det öppna samhället.

* * *

Sverige ska hålla ihop. Svaret på oro är trygghet.

115

Trygghet kräver investeringar i utbildning och arbete. Så att alla som kan jobba får jobba. I reformer som minskar utslagning och motsättningar, och som istället stärker de värderingar om jämlikhet och gemenskap som vi vill ska prägla vårt land. Det låter kanske inte så extravagant med industripolitik, beredskapsjobb, kunskapslyft och fler anställda i välfärden. Må så vara. Det är vad som fungerar.

120

Trygghet kräver ansvarstagande. En stram ekonomisk politik. Det kanske inte heller låter så storstilat. Sunda statsfinanser. Att kostnader inte får skena iväg eller läcka ut ur det gemensamma i form av vinstutdelningar eller skatteflykt. Men så är det med ansvarstagande, det är inte så flärdfullt, men det är absolut nödvändigt för allas vår trygghet och utveckling.

125

Trygghet kräver samarbete - också i Sveriges riksdag. Vi har lyckats få till stånd uppgörelser över blockgränserna i viktiga frågor. Energin. Försvaret. Det finanspolitiska ramverket. Betygen i skolan. Vi tänker inte ge ett högerextremt parti med rasistiska företrädare inflytande och då krävs samarbete över blockgränserna.

130

Efter halva mandatperioden börjar vår nya politiska inriktning ge resultat. Ungdomsarbetslösheten är den lägsta på 13 år. Och förra veckan meddelade SCB att bostadsbyggandet är det högsta sedan miljonprogrammen.

135

I skolan och välfärden fastanställer man extrapersonal på löpande band.

140

Under åtta borgerliga år gick Sverige åt andra hållet.

Blockpolitiken cementerades. Ungdomsarbetslösheten var bland de högsta i Europa. Klyftor och segregation växte. De rika blev rikare. Skolan och välfärden pressades hårt när skatterna sänktes och sänktes – till sist på lånade pengar.

145

Den moderatledda regeringen startade med ett överskott i budgeten på nära 70

miljarder och lämnade efter sig ett nästan lika stort underskott.

150

Ändå fortsätter Moderaterna att tro på skattesänkningar som det allena saliggörande. De har en önskelista med skattesänkningar som de döper om sådär en gång i halvåret. I hopp om att göra den mer attraktiv antar jag. Just nu heter den visst bara en plan. Men det är ju inte rubriken det är fel på – det är
155 innehållet! I dag vet vi vad sådana här borgerliga önskelistor leder till. Större klyftor. Mer nedskärningar och färre anställda i välfärden.

Därför sa väljarna ifrån och vi gav politiken en ny inriktning. Istället för skattesänkningar gäller samhällsbygge.

160

Vi investerar över 60 miljarder varje år – för fler jobb, en bättre skola och ökad jämlikhet.

165 Vi fortsätter utveckla det som är Sveriges framgångskoncept. Både trygghet och tillväxt.

Både jämlikhet och jobb. Både välfärd och utveckling. Det är den svenska modellen. Den ska inte avvecklas. Den ska utvecklas!

170

Vänner,

Inget är viktigare att utveckla än skolan.

Jag minns själv min första skolväska. Jag hade köpt den tillsammans med min mamma. Den var blå i tjock canvas med två läderhandtag och dragkedja.

175 Väskan blev symbolen för allt det nya som väntade mig. Nya kompisar, en lärare, en bänk med böcker, att få lära mig läsa och räkna.

I dagarna går över 120 000 barn med samma pirr till skolan för första gången.

180

De tar fram sin skolväska kvällen innan. Håller kanske hårt i en trygg hand på vägen dit.

Och den där väskan som med all säkerhet är ganska tom första dagen, den är redo att fyllas med kunskap och nya erfarenheter.

Vi har som samhälle ett oerhört stort ansvar för att möta de här förväntningarna, det där pirret.

185

För i den kunskapshungern ligger vår framtid. Den kunskapshungern är grunden i hela samhällsbygget. Att vi har en skola som tar tillvara varje liten tjejs

och killes resurser.

190 Att den ger varje barn möjlighet att bli en fri och jämlik människa. Det om något bygger vårt land starkt.

Därför ska svensk skola vara den bästa ett modernt samhälle kan skapa!

Men jag vet att många av er tänker med oro på skolan.

195 Det gör jag med. Jag är orolig - för varje barn som inte lär sig räkna, läsa, skriva tillräckligt bra, för alla de som är rädda för ensamheten på rasten och inte kan känna sig trygga i skolan, för varje ung som inte kan följa sin livsdröm för att han eller hon misslyckas i skolan.

200 Förra året var de fler än någonsin. Mer än var tionde niondeklassare saknade behörighet till gymnasiet. Vi står inför en stor lärarbrist och många lärare säger att de inte trivs med sitt arbete. Skillnaden mellan skolor ökar och föräldrarnas bakgrund spelar en större roll för dina möjligheter i dag.

205 Det gör mig orolig – men därför också ännu mer beslutsam: Detta är en utveckling som vi ska vända. Och vi ska ta tillvara allt det som också är bra i svensk skola. Och det är faktiskt inte lite.

210 Jämför den engelska som en tonåring kan idag med den vi själva, i alla fall om man är så gammal som jag, kunde när vi gick ur skolan.

Se elever göra muntliga presentationer på högstadiet. Se dem söka och källgranska information från hela världen. Vi som är vuxna i dag var inte i närheten av det under vår skoltid.

215

Allt fler lärare optimerar undervisningstiden med hjälp av ny teknik. Till exempel att läraren filmar sina genomgångar så att elever kan se dem i förväg hemma. Lektionerna kan istället ägnas åt problemlösning. Man vänder helt enkelt på kuttingen. Det kallas "Flipped classroom".

220

Det gör Daniel Barker som är lärare i matte och fysik på Norra Reals gymnasium ett stenkast härifrån. Han säger att det gett en mer jämlik läroprocess.

225 Det sker fantastiska saker runt om i klassrummen varje dag. Glöm inte det. Tack alla hängivna lärare och alla vetgiriga barn och unga. Ni är samhällsbyggare.

Med er i spetsen kommer svensk skola åter bli en kunskapsskola i världsklass.

230 Dit ska vi och då måste vissa saker i skolan bort. Vi ska minska byråkratin, så att lärarna kan se barnen bakom blanketterna. Vi ska få bort stöket som förstör lektionerna. Vi ska stoppa vinstjakten och oseriösa aktörer. Det hör inte hemma i utbildningssystemet.

Skolan ska inte styras av företagens vilja till vinst, utan barns vilja till kunskap.

235

Andra saker i skolan måste till. Lusten att lära, motivationen, bildningshungern. Det krävs höga förväntningar och tuffa krav – men också stöd som gör målen möjliga att nå för alla.

240 Regeringen har lagt fram ett stort reformprogram för skolan. Det omfattar mer än 8 miljarder kronor varje år. Vi har tre prioriteringar.

För det första, vi lyfter lärarna.

245 Det finns inget viktigare för att vända kunskapsresultaten än skickliga och engagerade lärare. Ändå har lärarbristen tillåtits bli akut. Ett stort arbete görs av statsrådet för högre utbildning och forskning, Helene Hellmark Knutsson, för att öka antalet lärare. I höstens budget kommer resurser till ytterligare 3600 utbildningsplatser på lärarutbildningarna på några års sikt.

250 Jag är glad att allt fler nu söker sig till lärarutbildningarna och fler antas. Mer än 4500 lärare är kvar och jobbar trots att de har fyllt 65 år. Förra året antogs 3000 personer till en kompletterande utbildning för att bli lärare. Ni behövs!

Vi genomför ett lärarlönelyft för att locka ännu fler. Runt 60 000 lärare får nu högre lön genom statliga insatser – i genomsnitt 3000 kr per månad. Det är en ovanlig, men just nu nödvändig insats.

255 Vi vet att tiden varje elev får med sin lärare är helt avgörande för resultaten i skolan.

260 Vi lyfter därför av lärarna administrativa arbetsuppgifter. De får möjlighet att anställa mer personal, till exempel fler lärarassistenter som kan sköta det praktiska kring friluftsdagar, frånvarorapportering och utvecklingssamtal, eller att hjälpa till som rastvakt.

När jag träffar lärare så berättar de ofta om det bästa med jobbet. Det är glädjen när de ser den där glimten i en elevs ögon som precis knäckt koden – tagit sig över en svårighet. "Aha!"

Den magin får nu mer utrymme i skolan.
För det andra, vi ska göra mer de första skolåren.

270 Visst är det viktigt med en andra chans, men nu behöver vi fokusera på den första chansen.

Att se den elev som har svårt med läsningen redan i ettan. Hjälpa den som halkar efter innan det har gått för långt. Och ge en utmaning till åt den som räknat klart alla mattetalen redan efter några minuter. Det är därför vi anställer fler lärare och specialpedagoger i lågstadiet. Det är därför vi minskar klasserna.

275

Och vi ser resultat. 13 000 fler anställda i skolan på två år gör att personaltätheten nu ökar - trots större barnkullar och stor lärarbrist.

För det tredje, vi ökar jämlikheten. Alla skolor ska vara bra skolor.

280 Nu tar vi ett ökat statligt ansvar för att lyfta skolor med låga kunskapsresultat, och ger stöd till förskolor med tuffa förutsättningar. Där behoven är som störst, ska stödet vara som starkast.

Det är extra viktigt när förra årets asylsökande barn och unga nu ska gå i skolan på samma villkor som andra barn. De barn som går i skolor dit det kommer nya barn, de får nya klasskamrater, men de ska inte en sämre skolgång.

285

Alla ska få chansen att klara skolan. I dag har regeringen presenterat att skolans huvudmän kommer att bli skyldiga att införa lovskola för elever i åttan och nian som riskerar att inte klara kunskapskraven.

290 Vi ska ha ett jämlikt skolsystem. I hela landet. Alla barn har rätt till en bra skola.

Vänner,

295 Det finns en passage i Alice i underlandet där Alice, hon är väl sådär sju år, säger till Drottningen:

"Det är ingen idé att försöka. Jag kan inte tro på omöjliga saker."

Och Drottningen svarar henne så här:

"När jag var i din ålder så övade jag en halvtimme varje dag. Därför kunde jag ibland tro på så många som sex stycken omöjliga saker innan frukost."

300

Vi ska tro på barnen, så att de vågar tro på sig själva. Visa dem att övning ger färdighet.

Visa dem att med stöd och hjälp kan man ta sig igenom svårigheter – en svår

305 text eller ett omöjligt mattetal. Vi behöver hjälpas åt med detta - staten,
kommuner, skolledare, lärare, elever och föräldrar. Så att inget barn väljer att
inte ens försöka. Så att alla barn vågar tro att det omöjliga är möjligt – till och
med före frukost.

310 ***

Den moderatledda regeringen övade nog inte mycket före frukost. De steg upp,
gick till jobbet, sänkte skatterna och var nöjda. Under sin tid vid makten lade de
19 gånger mer resurser på skattesänkningar än på skolan. Ja, då blir det ju ganska
omöjligt att vända fallande kunskapsresultat.

315

10 000 medarbetare försvann från skolan. Lärarnas administration ökade så
mycket att den idag motsvarar en hel dag av veckans fem arbetsdagar. Och ni
som har barn i lågstadiet, många av er har sett hur barngrupperna har vuxit.
De lät kunskapsresultaten falla fritt, samtidigt som ojämlikheten sköt i höjden.
320 Men vänner, vi socialdemokrater övar gärna före frukost, i alla fall jag som är
morgonpig. Vi sätter upp tuffa, nästan omöjliga mål säger en del – och vi ger
oss inte. Vi fortsätter genomföra reformer för att vända kunskapsresultaten.
Gör vi bara rätt saker så är det möjligt.

325 Nästa år presenterar regeringens skolkommision sina förslag. Den är historisk,
för första gången på ett halvt sekel möts forskning och profession med det
tydliga uppdraget att ta fram ett starkare jämlikt skolsystem.

Vi är redo att göra de förändringar som krävs för att alla barn och unga ska få
den skolgång de har rätt till. Vi vill göra det på solid grund och vi vill göra det i
330 bred samverkan.

För kunskapsskola för alla bygger Sveriges starkt för framtiden. Det är för viktigt
för en fastlåst blockpolitik.

335

Där borta på Dalagatan 46 bodde Astrid Lindgren större delen av sitt liv. Jag har
svårt att se en bättre plats för att presentera vår stora lässatsning än just i
Vasaparken.

På tio år har Sverige rasat från 5:e till 20:e plats i läsförståelse. Det drabbar hela
340 skolgången. Läsandet gynnar inläringen i alla ämnen – men det är också roligt,
lustfyllt och öppnar dörrar till helt nya världar. Därför samlar vi nu skola,
kultur, idrott- och föreningsliv för läsfrämjande insatser.

345 Sedan 40-talet har vi haft ett sportlov på våren. Nu lanserar vi att höstlovet blir ett läslov – där kommuner och statliga institutioner arrangerar aktiviteter som stimulerar läsning på motsvarande sätt som idrotten stöds under sportlovet. Och min uppmaning till alla er som är här idag: Läs för barnen. Läs tillsammans. Läs!

350 Men jag tänker inte säga VAD ni ska läsa. Astrid fick en gång frågan "Hurdan ska en bra barnbok vara?" Hon sa:

"Om du frågar mig, så kan jag efter mycket grubbel svara: Den ska vara bra."

Vänner,
355 Nu har höstterminen dragit igång. Igår rivstartade vice statsminister Isabella Lövin med tal i Avesta om hur Sveriges konkurrenskraft nu stärks med en snabb grön omställning. Vi höjer ambitionerna i klimatarbetet både lokalt och globalt.

360 Vi har satt höga mål. Det är så vi socialdemokrater gör. Steg för steg för att nå EU:s lägsta arbetslöshet, vända kunskapsresultaten och säkra välfärden för alla.

365 Detta är vårt samhällsbygge. Så tar vi ansvar för landet i en orolig tid. Så bygger vi utveckling och framtidstro. Så skapar vi nya möjligheter för människor att vara fria och jämlika. Det är socialdemokratins främsta uppgift. Den är vår tillsammans.

Tack.

370 **Taggar**
2010-tal, 2016, Man, Politiska tal, Socialdemokraterna, Sommartal

URI
<https://www.svenskatal.se/tale/stefan-lofven-sommartal-2016>

375

380